

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.
Upravišтво: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.833.

Zgrešena paralela

Glasilo spodnještajerskih Nemcev, previdno bojevit »Cillier Zeitung« je priobčilo dolg članek, v katerem skuša potom paralele med našo in italijansko politiko dokazati, da se gode našim Nemcem silne krivice in da je naša politika do spodnještajerskih Nemcev popolnoma zgrešena in tudi za naše Primorce skrajno škodljiva.

Priznati moramo, da je prvi del članka »Cillier Zeitung«, v tem delu se namreč opisuje trpljenje Primorcev, napisan tako, da bi ga mogli podpisati tudi mi. Zato pa je drugi del, ko se opisuje »preganjanje« spodnještajerskih Nemcev, tako neresničen in pretiran, da ga moramo z največjo odločnostjo zavrniti. Zlasti pa vsled tega, ker je paralela med primorskimi Slovenci in spodnještajerskimi Nemci tako za lase privlečena in neresnična, da je ne moremo kvalificirati drugače kot drzen poskus kovati na račun resničnega trpljenja Primorcev kapital za fiktivno preganjanje spodnještajerskih Nemcev.

In to je prvi vzrok, da nastopamo proti provokativni paraleli »Cillier Zeitung«. Trpljenje naših Primorcev je za nas sveta stvar in zato ne trpimo nobene špekulacije na račun tega trpljenja in zato kličemo spodnještajerskim Nemcem z vso odločnostjo: Najdite si druge argumente.

Kajti ta vaša paralela je tudi do skrajnosti lažniva, v kolikor ni čisto prosta hinavščina. V nobenem oziru namreč ni mogoče primerjati primorske Slovence s spodnještajerskimi Nemci.

Primorci so kompaktno naseljeni in so avtohtono prebivalstvo Primorja. Naši Nemci pa so od avstrijske vlade umetno stvorjeni jezikovni otoki, ki so bili v tistem hipu obsojeni na smrt, ko je padla ona sila, ki jih je z vsemi — in predvsem nemoralnimi — sredstvi vzdrževala. Skoraj vsi spodnještajerski Nemci imajo domovinsko pravico izven Slovenije, kar pa jo ima v Sloveniji, to po ogromni večini sami renegati ali pa potomci renegatov. Že vsled tega je paralela »Cillier Zeitung« razžaljena, ker meče v en koš rodoljube, ki so bili zvesti ideji kljub vsem nasiljem z ljudmi, ki so se prodali za sklado leče. V tem je namreč bistvo renegatstva.

Paralela »Zillier Zeitung« pa je zgrešena še v drugem, moralnem oziru. Ne Primorci, temveč spodnještajerski Nemci so bili tisti, ki so kričali: Hoch der Krieg in spodnještajerski Nemci so denuncirali tiste, ki so bili proti vojni. In kako so se posmejevali primorskim vojakom Lir 5 in I. R. 97, ker se niso mogli navdušiti za pangermansko morijo tako, ko trzni renegati v spodnještajerskih mestih! Da, gospodje, v tem je tragika Primorcev. Oni so se borili za svojo svobodo, oni so trpeli za svojo svobodo, kljub temu pa so prišli pod najtežji jarem. Vi, spodnještajerski Nemci, pa iste se borili proti svobodi drugih in vendar se vam godi tako dobro, da bi vsi Primorci hvalili Boga na kolenih, če bi bili na vašem mestu.

Povejte vendar, kateremu vašemu volivcu je bila sežgana hiša, ker je volil nemško listo. Samo v Istri pa je bilo 1. 1921 požganih 46 hiš, ker je hotel istrski narod vršiti svojo nacionalno, pa tudi državniško dolžnost.

In na šolskem polju! Ali morete biti v resnici tako brezobrazni, da se primerjate s Primorci, ali pa s slovenskimi Korošci, ki so pod nemškim gospodstvom?

In na gospodarskem polju! Ali ni vaše blagostanje tako sijajno, da pač vsi zabavljate čez Jugoslavijo in blagrujete Avstrijo, da pa ne eden od vas noče zamenjati Jugoslavije z Avstrijo. Najbolj zagrizeni bivši Karniolci, ki so bili ponosni na to, da so zasramovali slovenski narod, pa čeprav so izhajali sami od slovenske matere, žive danes neprimerno boljše od marsikaterega Slovence, ki je za zmago Jugoslavije trpel. In ti spodnještajerski renegati se bodo sedaj primerjali s Primorci? Ali res hočete, da revidiramo vse urade in vsa podjetja ter da priletno z maščevanjem!

Končno pa treba pribiti še eno. Primorski Slovenci so zvesti svojemu na-

Velika narodna manifestacija za državno edinstvo v Bijeljini.

Sprejem v Rači.

Beograd, 29. aprila. (B) Zjutraj ob 8. uri je dospel v Račo ministrski predsednik g. Pašić z ostalim spremstvom. V Rači je narod napravil Pašiću spalin in ga pozdravljaj z burnimi živjio klici. Pašića je najprej pozdravil tuzlanski župan g. Darović, za njim pa g. Stanišić, predsednik radikalne organizacije v Tuzli. G. Pašić je na nagovora odzdravil tudi z govorom in se zahvalil za prijazen sprejem. Rekel je, da je navdušen, ko vidi, da je narod pripravljen braniti stanje, ki je bilo doseženo z ogromnimi žrtvami. V naši državi so ljudje, ki tega stanja niso sprejeli radostrno in iskreno. To stanje bo trajalo dotlej, dokler bo trajal narod, ker je narod trdno odločen, da brani to državo.

Prihod v Bijeljino.

Potem je povorka krenila proti Bijeljini. Ljudstvo je pripeljalo deco, da poljubi Pašića roko in da ga vidi. Povsod so napravili slavoloki, na katerih so napisane zahteve Pašićeve za našo državo. Povorka je bila dva kilometra dolga. V Bijeljini je pričakovala Pašića velika množica, okoli 11 ure je bilo tam približno 15.000 ljudi. Bijeljina je bila vsa svečano okrašena. Ko je g. Pašić izstopil iz avtomobila, ga je pozdravil g. Katanić z besedami: »Ponosna Bosna in krsna Hercegovina sta presrečni, da vidita svojega najzaslužnejšega sina, velikega državnika in predsednika vlade v svoji sredini, ki je poleg blagopojnega kralja Petra in sedanega kralja Aleksandra najzaslužnejši mož za naše osvobodjenje.« Pašić je odgovoril: »Mi ne bomo dopustili, da se zruši to, kar je ustvarjeno s potoki krvi naših najboljših sinov. Srbi, Hrvati in Slovenci so združeni v edinstveni kraljevini. To je našo izraza v ustavi. V naši državi je vsem državljanom zagotovljena vsa pravica in vsa svoboda.« Nato se je povorka razvila proti občinskemu poslopiju, v katero je šel Pašić. Narod, ki ga je pričakoval, je navdušeno vzklikal: »Živel kralj, živel Pašić, živel naša država!«

Zborovanje v Bijeljini.

Potem se je konstituiralo predsedništvo zborovanja. Za predsednika je bil izbran g. Vladimir Stanišić. Predsednik zborovanja je v imenu predsedništva pozdravil narod in predložil besedilo brzojavke, ki naj se odpošlje kralju. To je bilo z burnim odobravanjem sprejeto.

Brzojavka Nj. Vel. kralju.

Brzojavka, ki je bila takoj odposlana, se glasi: »Narod tuzlanskega okrožja predloži z velikega zborovanja radikalne stranke v Bijeljini Vašemu Veličanstvu, čuvanju ustave in državnega edinstva, potrdilo o svoji podaniški zvestobi in udanosti in kličo navdušeno, naj živi Vaše Veličanstvo in ves kraljevski dom.«

Nato je govoril g. Mate Popović, narodni poslanec, ki je izražal radost tuzlanskega okrožja, da ima v svoji sredini največjega patriota g. Pašića.

Govor min. preds. Pašića.

G. Pašić se je pojavil na balkonu in imel govor, ki predstavlja uvod v agitacijske govore Pašića in ostalih radikalov. Dejal je: »Dolžnost do naroda me je dovedla do tega, da na svoje stare dni pridem sem in da povem nekoliko besed. Govorim iz srca in iz izkustva. Velike muke je pretrpel naš narod za idejo svobode in za ustvarjenje skupne države. To svojo sveto željo je narod izpolnil s hrabrostjo svojih sinov, s pomočjo zaveznikov in z zmago nad sovražniki. S potoki krvi naših sinov je ustvarjena naša država. Saintgermanska pogodba pravi, da se vsi Srbi, Hrvati in Slovenci zedinijo v eno državo. Mi smo se po povratku v domovino posvetovali o tem,

Poset naše kraljevske dvojice v Parizu.

Beograd, 29. aprila. (B) Kakor se doznava ima biti potovanje naše kraljevske dvojice, določeno za nedeljo, dne 25. maja ob 11. uri dopoldne služben poset francoske republike. Delajo se velike priprave, posebno od strani kraljevih prijateljev s solunske fronte. V političnih krogih se vedno bolj zatrjuje, da je cilj tega potovanja sklepanje obrambene zveze med nami in Francijo. Določen je že program svečanosti.

rodu, toda so tudi lojalni italijanski državljani, kljub temu pa so preganjani in zatirani ko noben drug narod v kulturnem svetu.

Kaj pa naj rečemo o lojalnosti naših Nemcev? Kdaj so jo dokazali? Kdaj so se potrudili do dokazati? Niti tedaj ne, ko so bili del vladne večine, ko so jih ščitili jugoslovenski orožniki pred jugoslovenskimi nacionalisti! Kaj pa šele sedaj, ko so v opoziciji, ko niso

kako naj uredimo to državo. Na Krfu smo tudi zborovali in smo sprejeli načelo, da kakor je narod eden, mora biti tudi ena država in da ni mogoča taka država, ki bi ne bila ujedinjena. To nas je naučila zgodovina. Dušanovo carstvo je propadlo, ko je bilo razdeljeno v državice, v kratkem času, ker je neprijatelj zaslužil eno državico za drugo. Mi smo saintgermansko pogodbo glede naše države izvedli z vidovdansko ustavo in ustvarili državo, v kateri ima vsak enako pravico in enako svobodo. Ako bi bili delali drugače in ustanovili našo državo iz malih državic, kakor je to želja naših sovražnikov, bi bilo slabo za nas. Mi smo hoteli, da bodimo osvobodjeni vsi. Došle pa so težkoče od onih, ki so služili drugim. Ko je bila ustvarjena ustava, so nekateri naši bratje zahtevali, da se izpremeni. Mi tega nismo hoteli. Nato se je ustvaril blok, da zruši ono, kar je deloma sam ustvaril in one, ki so bili udeleženi pri tem ustvarjanju. Kar je bilo s krvjo ustvarjeno, to bomo branili tudi s krvjo. Male skupine so pozvale celo Radica na pomoč. A one ne smejo povedati, kaj pravzaprav hočejo, ker bi jih potem narod spoznal. Narod sam mora odločiti o svoji usodi. Mi smo zahtevali od kralja, da se narodna skupščina razpusti in da se napoti narod na volitve. Ne vemo, kaj bo odločil kralj, ali radikalna stranka ne bo odstopila od svojih ciljev in nadejamo se, da bo mogla izvesti svojo voljo, ki je tudi volja naroda, in da bodo poraženi oni, ki delajo proti narodni volji... Prosim vas, da daste svoje glasove za edinstveno državo. Ako je kaj slabega v ustavi, to slabo lahko izpremenimo. Vaše žrtve, da idete na glasovanje in daste glasove za narodno državo, niso niti približno enake onim žrtvam, ki so padle za vas. Ako uvrstimo našo državo, bo zavladalo v njej tako blagostanje, da je bodo mogli zavladati vse druge države. Rešiti hočem narod nesreče, četudi sem star. Pozivam vas, da vsi kliknete: Živeli nasledniki onih, ki so preminuli za to edinstveno državo, živel kralj, živel narod. Hvala vam in dal Bog, da se to izpolni. Narod navdušeno ploska.

Ostali govori.

Nato govori minister vel. g. Janjić, ki izjavlja, da se pridružuje željam g. Pašića. Za njim govori podpredsednik narodne skupščine g. Dragović, potem minister za konstanto g. Marko Trifković, da je narodni poslanec g. Dušan Subotić, potem notranji minister g. Sršić, ki pozivlja narod, da enodušno stoji za Pašićem in za njegovim politiko, ki hoče svojemu narodu le dobro. Govorilo je še večje število govornikov, narkar je predsednik zborovanja predložil resolucijo, ki je bila soglasno sprejeta.

Resolucija.

Resolucija se glasi: Veliko zborovanje narodne radikalne stranke, ki se je vršilo 29. aprila t. l. v Bijeljini, je po zaslujanju g. Nikole Pašića, načelnika radikalne stranke in predsednika kraljevske vlade, kakor tudi ministrov in poslancev soglasno sprejelo tole resolucijo: 1. Odobrava delo vlade in poslanskega kluba, ki ga vodi g. Pašić. 2. Vztraja pri ustavi in narodnem in državnem edinstvu. 3. Obsoja delo onih političnih skupin, ki pod imenom opozicijskega bloka rušijo narodno edinstvo in skušajo uprasti državo.

Zaključek zborovanja.

Po sprejemu te resolucije so zazorili burni vzkliki kralju, Pašiću, ustavi in edinstvu. G. Pašić se je pojavil ponovno na balkonu, kjer je bil frenetično pozdravljen. Po končanem zborovanju so odšli zborovalci na banket, ki je trajal do 3.30 popoldne. Na izrečeno zdravice je Pašić ginitno odgovarjal. Ob 4.30 popoldne se je Pašić vrnil s svojim spremstvom v Beograd. V Beograd dospel ob 6. uri jutri zjutraj.

ZEMLJORADNIŠKI SHOD V SARAJEVU.

Beograd, 29. aprila. (B) Danes je bil v Sarajevu velik zemljoradniški shod za Bosno in Hercegovino. Prisostvovali so delegati iz Črnogore, Dalmacije, Bosne in Hercegovine, iz Beograda in sploh iz Srbije pa so prišli vsi ugledni člani glavnega odbora in stranke. Sprejete so bile resolucije, v katerih se najodločnejše obsoja kršenje zakonov od strani vlade Pašić-Pribičević ter se poziva ves narod, da obsodi tako politiko.

več privilegirani, kar so bili od pamtveka!

Paralela »Cillier Zeitung« ni samo popolnoma zgrešena, temveč tudi nesramna. In to izzivanje bi si Nemci lahko prihranili, ker tudi slovenska potrpežljivost je vedno bolj stvar zgodovine in vedno bolj neprimerna za svoboden narod.

To naj bi naši spodnještajerski Nemci uvaževali!

Predsednik narodne skupščine pri kralju.

Beograd, 29. aprila. (B) Danes ob 5. uri popoldne je bil predsednik narodne skupščine g. Ljuba Jovanović pozvan na dvor ter je ostal v avdienci od 5. do 6. ure. Po avdienci je g. Jovanović izjavil našemu dopisniku, da ga je kralj kot predsednika skupščine poklical, da mu obrazloži stališče poslednjih konzultiranih načelnikov skupin in da zahteva od njega nasveta o bodočem ravnanju. Gospod Jovanović je po dolgem razgovoru in izmenjavi misli svetoval kralju, da v svrhu parlamentarne rešitve krize nadaljuje konzultovanje tudi poslednjih načelnikov skupin, da se nato sklene, kako bo po-

stopati napram situaciji. Kakor izgleda bodo radikali dobili volilni mandat. Jutri bo krona odločila, da-li pozove g. Predavca ali katerega drugega predstavnika HRSS na konzultovanje. O tem bo obveščen tudi g. dr. Korošec. Ne ve pa se, da-li bo pozvan na dvor nemški poslanec Kraft, Pašićev govor v Bijelini se je mnogo komentiral, posebno glede izjave, da je kralju predlagal, da se poizve narodna volja in da se njemu da mandat za sestavo volilne vlade. Tukaj so mnenja, da g. Pašić kaj takega ne bi mogel govoriti, ako ne bi bilo ničesar na stvari.

Politični položaj nespremenjen.

Beograd, 29. aprila. (B) Jutri se vrne ministrski predsednik Pašić v Beograd. Govori se, da bo kriza 1. ali 2. maja že rešena. Radikali so prepričani, da je zagotovljen volilni mandat sedanjim vladim.

Beograd, 29. aprila. (B) Še v teku tega tedna bo razpravljaj radikalni klub o slučaju Nastasa Petrovića. Po razpoloženju klubovih članov in glavnega odbora stranke bo Petrović izključen iz kluba in iz stranke.

OPOZICIJA SE VEDNO UPA.

Beograd, 29. aprila. (Z) Rešitev politične situacije se nahaja v rokah krone. Združena opozicija se še vedno nadeja, da bo prišlo do koncentracijske vlade. Sedanja akcija Pašića gre za tem, da vzbudi zanimanje za to vprašanje v čim večji narodni masi. Z veliko nestrpnostjo se pričakuje manifest HRSS, ki bo baje 1. maja izdan na narod. V političnih krogih se govori, da bi

imela gg. dr. Maček in dr. Krnjević priiti na dvor ter izročiti kralju proglas HRSS. Kriza bi potemtakem dosegla vrhunec šele prve dni meseca maja.

Beograd, 29. aprila. (B) Radićev disident Matej Kordić, ki je izvoljen za predsednika nevtralnega kluba, je poslal kralju pismo, v katerem ga obvešča o tem, da se je klub posvetoval, kako bi se mogla rešiti parlamentarna kriza. Nasvetuje kralju sestavo koncentracijske vlade in predlaga tudi osebe, ki bi naj bile imenovane za ministre in podtajnike. Tako bi naj bil Jovo Popović imenovan za ministra poljedelstva in vode, za njegovega podtajnika pa Ivan Pucelj. Dr. Drinković bi naj postal podtajnik ministra za vojno in mornarico itd.

Beograd, 29. aprila. (B) Nocoj pričakuje prihod dr. Spahje v Beograd, za jutri pa prihod dr. Mačka in Predavca, tako da bo še jutri popoldne seje celega opozicijskega bloka.

Mussolini hoče pofašistiti armado.

Rim, 29. aprila. (T) General Diaz je v svojem pismu Mussoliniju izjavil, da odlaga portfelj vojnega ministrstva iz zdravstvenih ozirov, kar trde tudi režimski listi. V opoziciji pa prevladuje mnenje, da se je Mussolini znebil Diaza, ker ni fašist in ker ni hotel pofašistiti armade. Novi minister Di Giorgio je znan kot reakcionar in ne bi lahko zanesel fašizmu v vojsko. Seveda ne bo to ravno po volji nekaterim drugim generalom, ki niso fašisti. Tu se neprestano širijo glasovi, da bo minister za dr-

žavno gospodarstvo Corbino odstopil. Nastal je baje med njim in industrijskimi krogi precej oster spor. Na njegovo mesto pride baje kakor osebnost iz trgovskih krogov. Glasovi o odpravi ministrstva za kolonije so popolnoma potihli. Mussolini potemtakem ne rabi več Federzonija kot predsednika zbornice. Verjetno je, da postane predsednik zbornice princ Di Scalea, ki se ni nikdar preveč politično izpostavljaj in je priljubljen tudi v opoziciji.

Naš odgovor na zvedeniško poročilo.

Beograd, 29. aprila. (Z) Naša delegacija v reparacijski komisiji v Parizu je izročila odgovor naše vlade na poročilo zvedeniške komisije v vprašanju nemških reparacij. Kakor se doznava, je sprejela naša vlada to poročilo kot podlago za rešavanje reparacijskega vprašanja ter izraža željo, da bi bila tudi ona zastopana v komisiji, ki je predložila poročilo.

Pariz, 29. aprila. (Agence Havas.) Reparacijska komisija je prejela odgovor jugoslovenske in japonske vlade in se je sestala popoldne v svrhu seje.

ANGLIJA IN FRANCIJA.

London, 29. aprila. (K) Macdonald je izjavil v svojem govoru, ki ga je imel v svojem volilnem okraju, da ne želi, da bi obstojal dvom o tem, da smatra poročilo zvedencev kot ugodno priliko za ureditev problema in za sporazum. Nekateri listi govore o izolaciji Francije. Ničesar ne želi manj, kakor to. Nasprotno njegova želja je, da stoji s Francijo kot država ob državi.

VELIK USPEH MARIBORSKE UMETNICE V TRSTU.

Trst, 29. aprila. (T) Violinistinja Brandl-Pelikanova iz Maribora je dosegla na svojem nocojšnjem koncertu v veliki dvorani »Circolo artistico« popoln uspeh. Vsled velikega aplavza je dodala še eno točko k sporedu ter ponovila Dvorakovo humoresko. Dober je bil na klavirju prof. Constantinides,

Borzna poročila.

Zagreb, 29. aprila. (Z) Devize: Dunaj 0.1129—0.1149. Budimpešta 0.10—0.12. Bukarešta 0.4250. Italija, izplačilo 358.90—361.90. Italija, ček 358.30—361.30. London, izplačilo 352.50—355.50. London, ček 351.50—354.50. New York, kabel 80.125—81.125. New York, ček 79.90—80.90. Pariz 514.25—519.25. Pariz, 236.10—239.10. Svica 1427—1437. Svica, ček 1424.50—1434.50. Valuta. Dolarji 78.875—79.875. avstrijske krone 0.1129—0.1149. češkoslovaške krone 231.50—234.50. francoski franki 502.50—507.50. leji 38.50—41.50. švicarski franki 0—1420. italijanske lire 355.50—358.50.

Beograd, 29. aprila. (Z) Beograjska borza radi praznikov danes ni poslovala. Curih, 29. aprila. Beograd 7.05. New York 562.50. London 24.65. Pariz 36.30. Milan 25.15. Praga 16.50. Budimpešta 0.0074. Bukarešta 2.90. Sofija 4.15. Dunaj 0.007925. Berlin, 29. aprila. Beograd 5.38. Dunaj 5.98. Milan 18.75. Praga 12.46. Pariz 27.23. London 18.405. New York 4.19. Curih 74.61.

Praga, 29. aprila. Beograd 43.375. Dunaj 4.76. Berlin 8.05. Rim 156.15. avstrijske krone 4.80. italijanske lire 156.25. Budimpešta 4.075. Pariz 242.50. London 149.30. New York 34.05. Curih 605.50.

Dunaj, 29. aprila. Devize. Beograd 880—884. Berlin 16.65—16.95. Budimpešta 0.86—0.92. Bukarešta 361—363. London 311.500—312.500. Mian 3179—3191. New York 70.935—71.285. Pariz 4612—4628. Praga 2077—2087. Sofija 516—520. Curih 12.645—12.695. Valuta. Dinarji 877—883. dolarji 70.460—70.860. bolgarski levi 499—507. nemške marke 15.80—16.20. angleški funti 309.700—311.300. francoski franki 4585—4615. italijanske lire 3170—3190. romunski leji 358—362. švicarski franki 12.610—12.690. češkoslovaške krone 2062—2078. madžarske krone 0.81—0.87.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 29. aprila. Napoved za 30. april. Pretežno oblačno, padavine, hladno, zapadni vetrovi.

Dunalsko pismo.

Koncerti »Prosvjete«. — Mač Carpentier preložen. — Kako jih poznajol

Na Dunaju, 29. aprila.

Koncert »Prosvjete« se je izvršil sinoči slavno in častno za našo kolonijo. — Občinstva polno. Došel je tudi g. poslanik dr. Milojević z gospo soprogo, z njim še več druge gospode. — Tamburaški del koncerta odlično. Zopet ponavljam, da bi v domovini težko našli zbor, ki bi mogel tekrovati. — Svirali so tudi obsežno, iz več delov sestojajo skladbo zborovodje Viškovića: »Nevjerna ruža«. Skladatelj pozna do dobra, kaj vse more tem instrumentom zaupati; in dosegel je ogromen uspeh. — Devetletna Klara Policar je svirala na pamet dve skladbi: prav dobro se je odrezala; žela je viharen aplavz. — Na koncu je zapel kvartet »Triglava« dve slovenski in eno hrvaško pesem, a pozneje že se je čulo po dvoran petje znanih lepših slovenskih pesmi. Sledilo je srečanje in živahen ples, 1. maja izlet v Dun. Novomesto na grob mučenikov Zrinjskega in Frankopana. Na kolodvor zjutraj peš, ker radi 1. majnika tramvaj ne vozi do 1. ure popoldne.

Včeraj bi se imel vršiti boksarski dvoboj med Francozom Carpentierom in Angležem Townleyem, za kateri se živo zanima ves sportni svet. Francoz je v Angleži pa še posebej...

Priprave so bile veličinske, kakor doslej še nikjer na svetu za take prireditve. — Olimpijsko igrišče na Hohe Warte ima prostora za 70.000 gledalcev. Cene sedežev so od 2.000.000 do 60.000 ak; ali izpod 500.000 ak že niso več ugodni, predalec od odra; 40.000 stojišč po 40.000 K.

Mač je bil odpovedan zaradi slabega vremena. Proti poldnevju je slabo kazalo; meteorološka centrala je napovedala dež — in odpovedali so. Morda bo v soboto ali nedeljo. — Čujem, da je vsled intenzivne reklame došlo tudi tujcev iz sosednjih držav. Ti so se namazali!

Današnji »Morgen« zafrkuje celo to prireditev popolnoma po — mojem akusu. Pravi med drugim tudi, da je bila »oblačna predpoved« vstopnic mnogo kriva, ako so tako hiteli z odpovedjo, (kajti končno je bilo popoldne tako lepo, da bi se bil pač lahko vršil). Poleg imenovitih dveh privrakov je še 8 drugih boksarjev, ki bi kazali svoje umetniško pretepanje! — »Morgen« pravi, da je doslej prodaja slaba. Toliko je gotovo, da bo do borbe še mnogo vstopnic razprodanih, ali tudi stroški bodo do te večji. — Velikanske izgube na borzi (vsled napačne prognoze v francoskem franku) so vzrok, da silno veliko ljudi, ki bi drugače brez pomisleka dali 2 milijona za sedež, danes tega več ne zmorejo.

Jaz sem pa Carpentierjevo umetnost že videl, v — kinu (v »Zagotnem tujcu«). V tem filmu je glavni junak Carpentier v vlogi detektiva, ki ga

je poslala francoska vlada v Ameriko, da izsledi ponarejalca velike dobavne pogodbe (strojev). — Svojo nalogo je imenitno rešil. Prišel je lopovu na sled, ki se je celo ženil pri hčerki tovarnarja, pa mu jo je Francoz odnesel pred nosom. Pravi ponarejevalec je hotel celo Francoza spraviti v luknjo radi falsifikacije. — Klub boksarjev je priredil tekmo in tu se je pojavil Francoz kot tekmeec ponarejalca. — Francoz je zmagal šele po četrtem nastopu. — Boksanje v tem filmu je tako lepo, jasno in precizno, da gotovo odvaga pogled s sedeža za 2 milijona na Hohe Warte. Ako dobite ta film v Jugoslavijo, boste mogli gledati Carpentiera in njegovo umetnost prav od blizu.

Kdor čita poročila v »Hrvatskih Novinah« o narodnih prireditvah med gradščanskimi Hrvati, mora se čuditi odporni sili tega naroda proti potujčevanju. Čez 450 let daleč od domovine med Nemci in Madžari se trdno drže hrvatska sela, a v novejšem času so začela taka napredovati, da jih je treba občudovati. Celo drugorodici pravijo: Ja, die Kroboten! Da können wir was lernen!

Poglejte v Veliki Borištov! Na Velikonočni ponedeljek je priredilo »Pevsko društvo« veliko zabavo, na kateri so igrali večdejanke »Sirota plemenitoga srca«. Našteli so: 24 igralcev; celo mal balet treh parov je nastopil. Vse to je vodila učiteljica gospodična Roza Thüringer. Včeraj so igro ponovili.

V Ciklusu so igrali obe zadnji nedelji dramo »Majka«. Radovednost je prignala tudi nekaj Nemcev, ki so pa odšli začuden, da je kaj takega med Hrvati mogoče. Igralcev je trinajst. — Vodil je učitelj Vince Meršić. — Taki narodni delavci zaslužijo vse hvale in tudi — nagrade!

Ginljivo pišejo »H. N.« o proslavi društva »Tomislav« v Zagrebu in dodajajo: »Ča se nas, gradščanskih Hrvatov tiče — prem da nas nije pozvala Majka Hrvatska — smirno i mi svečevat u našem srcu god tisućletnoga obstanta hrvatskoga kraljevstva. U ovom vremenu mnogo se je zgubilo narodov, mi Hrvati ali smo ostali. Osebuju mi, gradščanski Hrvati, moremo bit gizdavi na to, ar nas je premalo pripodobljeno našim gospodarom (t. j. malo smo se potujčili), od nikud nikakve pomoči, zaostavljeni i pozabljeni živili smo sada jur čitrestoveto leto i još smo uvek Hrvati. — Ovo nam daje čvrsto upanje, da ćemo i mi znati tako verno čuvati svoju narodnost, naš jezik, kot so to začuvali naši oci i pradedi... Az:

»razumno delaj in u poštenju hrvatska će moć nam rast i pobijedit vijek o borbi za — svobodu i za čast.«

Slovenski svet.

Namen »Zveze slovenske zemljeljske mladine«. Pripravljalni odbor za »Zvezo slovenske zemljeljske mladine« je nadaljeval svoje delo na pravilniku Zveze in definirati šest novih pragrafov: o namenu Zveze, o pravih članov, o njihovih dolžnostih, o prestopu članstva, o razpustu Zveze in o zboru ustanovitvev SZSM. Paragraf četrti označuje za namen SZSM ustanavljanje organizacij agrarne mladine po vseh slovenskih državah in povsod tam, kjer žive Slovani. Dalje hoče vzgajati zemljeljsko mladino v agrarnem smeru, ki slovenski vzajemnosti, propagirati idejo agrarizma, to je idejo demokratije, oprto na železni zakon grude, idejo pravnega in fizičnega zdravlja ljudstva, delati na ustanovitve enotne agrarne stranke v vsaki slovenski državi in brniti v okviru teh principov idejo pacifizma.

OBLEKE

NAJCENEJŠE,
NAJBOLJŠE,
V NAJVEČJI
IZBERI IMA

J. Maček, Ljubljana

Obmejna vprašanja.

Maribor, 29. aprila.

Naše časopisje in posebno še naš list, je večkrat opozarjal na merojane faktorje na razna obmejna vprašanja in tudi navajalo, kako bi se morala reševati, vendar se zdi, da pri nas ni tistega smisla za meje, kakor n. pr. v Italiji in v raznih drugih državah. V splošnem se dela največkrat napaka, da se meje ne diferencirajo, kakor bi najino zahtevali različni položaji različnih mej, ampak se meje vse v en koš: mejo proti Albaniji, mejo proti Grčiji, mejo proti Bolgariji, Romuniji, Madžarski, Avstriji in Italiji. Odveč bi bilo dokazovati, da so obmejni problemi v Makedoniji popolnoma drugačni kakor n. pr. v Vojvodini in na Hrvatskem zopet drugačni kakor v Sloveniji. Je pa končno v tem oziru tudi velika razlika med slovensko mejo proti Italiji ali pa tudi med mejo proti Avstriji na Karavankah ter med mejo na Štajerskem. Na meji proti Italiji imamo zavedno in narodno prebujeno ljudstvo, ravno tako tudi na karavanski meji proti Avstriji, na štajerski meji proti Avstriji pa imamo narod, ki je pred osvoboditvijo bil neizprosen obojen v narodno smrt in je tudi dejansko že tonil. Zato je med slovenskimi mejami najvažnejša štajerska in bi se ji morala, naravno, posvečati tudi največja pažnja.

Iz raznih dogodkov, incidentov, propagande itd. se vidi, da je še daleč čas, ko bo naš hrbet na tej strani popolnoma varen in bo naša meja ne samo vojaško, ampak tudi narodno popolnoma zaščitena in sposobna, da odbije vsak nemški napadalni poizkus z one strani. Da se pa to vendar čimprej zgodi, da ne bo treba čakati desetletja in desetletja, je nujno in neobhodno potrebno, da pride na mejo vedno le najboljša, najzavrednejša in najagilnejša uradništvo in učiteljstvo. Marsikateri mladenč ali sploh človek, ki je v prejšnji avstrijski službi preveč okostenel, da bi se danes mogel docela preroditi tudi notranje in ne samo zunanje, formalno, je v zaledju lahko popolnoma na mestu, nikakor pa ni na mestu na meji. Na to se je doslej palagalo premalo pažnje. Državni nameščenci, ki pridejo na mejo, ne smejo biti le birokratični izvrševalci svojih poslov, ampak obenem, oziroma v prvi vrsti narodni apostoli. Ker pa potrebuje meja najboljših ljudi, je treba, da se za te tudi primerno skrb in jih še posebej nagradi. Če se za to žrtvuje skromna vsota, nikakor ne bo izgubljena, ampak plodonosna naloga in bo imela od nje korist tudi celota. Isto vella tudi za finančno in orožniško uslužbenstvo, katero bi se moralo za narodno delo ob naši meji usposobiti v posebnem kursu. Taki kurzi bi ne bili nikaka novost, ker so v Italiji, Romuniji in drugod že davno v navadi.

Tako zavedno, agilno in verzirano uradništvo, učiteljstvo, orožništvo in finančna kontrola bi bilo potem v stanu uspešno pobijati in ovirati vpliv nemškega zastrupljenega propagandnega pritiska, ki se danes žalibog le preveč uveljavlja. Nikakor pa ni dovolj samo to. Važen faktor, morda skoro najvažnejši je tudi šola sama kot taka. Za obmejne šole bi bilo treba skrbeti drugače nego za one v notranosti, kajti tu ni dovolj, da se mladini nudi pouk, treba ji je nuditi tudi podporo in obliki učil, knjig, obleke, obujala itd. Nemci in Italijani trošijo v take namene naravnost velikanske vsote, pri nas se pa misli, da je vse opravljeno, če se vrže leino malenkostna vsotica par tisoč dinarjev. Dalje prihajajo tu v poštev javne naprave, ceste, mostovi, javna poslopja itd. Vse to je važno. Vsaka predvarna država skuša urediti svoje mejo tako, da prekosi s svojo skrbjo sosedno državo na drugi strani. To zelo vpliva na obmejno prebivalstvo. Pri nas je tako, da so avstrijske ceste, javne zgradbe in druge naprave onkraj meje naravnost gosposke v primeri z našimi beraskimi Avstrijci so v zadnjem času kljub temu, da v finančnem državnem oziru komaj žive, popravili vse ceste tik do meje, preuredili, popravili ali na novo zgradili šole, stražnice itd. in v Špižu postavili celo mogočen spomenik »osvobodjenca«. Danes je skrajno žalostno gledati, kako se lepa avstrijska cesta tik na naši meji spreminja v razdrto in zanemarjeno pot. Žalostno je gledati razliko med avstrijskimi in našimi obmejnimi kolodvorji, stražnicami, šolami itd. Koliko škoduje to naši stvari in našem ugledu na meji, ve le oni, ki ima priliko na lastna ušesa slišati sedbo ljudi.

Naši meji je treba posvetiti več pažnje kakor doslej. Treba je konkurirati s sosedom. Treba paralizirati njegov vpliv. Na to opozarjamo v prvi vrsti naše veliko zupanstvo s pozivom, da stori vse kar more, da naša državna meja ne bo zastopljena in zanemarjena kakor se je to, žal, godilo doslej. Nekaj se v tem oziru že vrši, grad se cesta iz St. Ilje v Apače, toda to še ni dovolj, treba je rešiti ves kompleks vprašanj v celoti in čimprej!

Politične vesti.

— Iz radičevske politike. Iz krogov Radičeve stranke poročajo, da bo glavni predmet na radičevskem kongresu vprašanje volilnih priprav. Na kongresu se bo sklepalo tudi o federaciji HRSS s Hrvatsko zajednico, s Hrvatsko delavsko zvezo in z onim delom stranke prava, ki ga vodi dr. Mirko Košutić. Po Radičevi želji naj bi bili med kandidati predstavniki vseh teh strank. Jugoslov. muslimanska organizacija najbrže ne bo pristopila v to zvezo, toda med njo in hrvatskimi strankami ne bo nobene volilne borbe. HRSS ne namerava po zadnjih informacijah postaviti svojih kandidatov v Makedoniji, ampak bo le pomagala svojim tamošnjim zaveznikom. Ob priliki radičevskega kongresa 1. maja se vrši tudi sestanek radičevskih poslancev, ki bodo razpravljali o vprašanju eventualnega sodelovanja v vladi opozicijskega bloka!

— Novi italijanski vojni minister. Poročali smo, da je odstopil dosedanji italijanski vojni minister general Diaz. Svojo demisijo je utemeljil z zdravstvenimi razlogi. Njegovo mesto je zasedel general di Giorgio, ki ima za seboj dolgoletno vojaško življenje. Rojen je bil 22. septembra 1867 v Palermu in je vstopil kot mladenič k pehoti. V sled svojih velikih sposobnosti je razmeroma hitro napredoval. Kot stabni častnik se je udeležil raznih vojn ozir. vojaških pohodov. Kot polkovnik se je udeležil libijske vojne in se je odlikoval tudi v letih 1895 do 1896. Tudi v svetovni vojni je zavzel odgovorna mesta. Ob Plavi je načeloval armadnemu poveljstvu. — Udeleževal se je tudi v političnem življenju. Za poslanca je bil izvoljen l. 1913 in tudi l. 1919. Pri volitvah leta 1921 ni kandidiral, pač pa je bil izvoljen pri zadnjih volitvah v Siciliji. Po vojni ni več zavzemal vojaških mest in je bil zaposlen z raznimi inspekcijami. — »Corriere della Sera« in fašisti. — »Corriere della Sera« demantira vest rimskih listov, da ga kupujejo fašisti. — »Konservativci kupujejo »Daily Mail«. — »Manchester Guardian« doznava, da se vrše med konservativno stranko in med lordom Rotterdamem pogajanja za odkup delnic dnevnika »Daily Mail«. S tem bi ta neodvisni list prešel v roke konservativcev.

Sport.

Prvenstvena nogom. tekma Ilirija : Jadran se vrši v četrtek 1. maja na igrišču SK Primorja. I. moštvi nastopita ob 17.30, rezervni ob 16. uri. SK Jadran, ki je pokazal zadnje čase lep napredek, razpolaga trenutno s solidnim moštvom, ki je sposobno prožiti Iliriji najtrši odpor ter doseči dober rezultat. Dosedanje stanje prvenstva I. razr. v Ljubljani se glasi: Ilirija 6 točk (razmerje golov 17 : 0), Hermes 2 točki, Jadran je ostal doslej brez točk.

Dunajski SK Slovan, eno čelnih nogometnih moštev I. razreda na Dunaju, nastopi v soboto in nedeljo, 3. in 4. t. m. s kompletnim I. moštvom v Ljubljani. Za protivnika mu bo bržkone oba dni SK Ilirija. SK Slovan je prvi reprezentant češkega športa na Dunaju. V prvenstvenem tekmovalnem zavzema odlično pozicijo, daljši čas se je rapidno celo na prvem mestu tabele pred Rapidom, Amateurji, Vienno in Sportklubom. V njegovem moštvu je več igralcev najboljšega slovesa, tako avstr. internacionalca centerforward Hanel, d. zveza Buila, ki je pristopil v Slovan pred par tedni iz praške Slavije, najboljši d. krilo Dunaja Ekl, znani centerhalf Baar, vratar Hloušek itd. SK Slovan je brez dvoma najboljšo moštvo, ki je posetilo zadnja leta Ljubljano in njegovo gostovanje znači višek letošnje nogometne sezone. SK Ilirija zasluži za svojo iniciativnost in podjetnost, ki jo razvija pri organiziranju mednarodne nogom. sezone, vse priznanje ter največjo podporo sportne javnosti.

Jurjevanje.

V nedeljo dne četrtega maja Vsi na Grad po srečo raja Na konj bo prišel svetl Jurj Pomladne nam odpirat duri. Pripelji žena ti, možička, Ki rad bi spil en liter cvička. Da mu še bolj korajša zraste, Naj kupi si še konč klobase. Potem dobi lahko še piva, Če ga hudo denar razvira. Vesela bosta z vsoporedom, Ki se bo slišal zaporedom. Za Metoda svetga in Cirila Se slavnost bo leta vršila. Prirede jo rodoljubi iz Sent Petra, Ki ne boje še vsačga vetra. Zato v nedeljo vsak na Grad, Kdor ima svetga Jurja rad!

Naročajte in širite
»Narodni Dnevnik«!

Školepi gremija trgovcev

Dodatno k našemu včerajšnjemu poročilu o običnem zboru gremija trgovcev poročamo še, da so se sprejeli tle sklepi oziroma resolucije:

Spremembe gremijskih pravil.

Sprejemljiva za vsakega učenca znaša odslej 25 Din, šolnina se povša za vsakega učenca od 50 na 250 Din za šolsko leto, oprotnina je določena na 25 Din, in korporacijska pristojbina za vsakega novega člana se določi po strokah od 200—5000 Din. Za iznožec se še posebej zviša pristojbina za 500%.

Sprejem trgovskih učencev.

Po daljši in živahni debati, katere so se udeležili načelnik odbora trgovskih pomočnikov Tury, Ivan Jelačin, Kavčič, Grum in Legat je bil sprejet sklep, da odbor vse potrebno ukrene, da se trgovski vajenci odslej sprejemajo v trgovino le v starosti najmanj 15 let, s tremi razredni srednje šole ali dokončano meščansko šolo.

Davčni plačilni nalogi.

Vsa dosedanja prizadevanja raznih korporacij in davkoplačevalcev v Sloveniji, da se znova uvedejo plačilni nalogi, katere je finančna uprava v Sloveniji odpravila pred dvema leti, so ostala dosedaj brezuspešna.

Od dne do dne bolj občutimo, da naše po zakonu zajamčene pravice z razgrnitvijo predpisanih izkazov niso zadostno zavarovane, ker se nas ne obvešča osebno o predpisih davkov, kakor v ostalih pokrajnah naše države (Hrvatski, Bosni in Vojvodini), ampak se je uvedlo le razgrnitev predpisanih izkazov, ki nikakor ne morejo nadomestiti individualnih plačilnih nalogov, ker pri velikih davčnih predpisih nimajo davkoplačevalci dovolj evidenc o predpisih, o niso zadostno informirani, kateri davki so predpisani, kdaj so se predpisali in ali so tirjani davki pravomočni. Gremij trgovcev se ponovno obrne na finančno delegacijo v Ljubljani in ji ponovno predloži potrebo zopetne uvedbe plačilnih nalogov s pristavkom, da ne bomo odjenjali od te vsekar pravne zahteve, dokler nam oblastvo, ki je neutemeljeno povzročilo odpravo, ne pripomore, da pridemo znova do prejšnjih pravic.

Podporni fond.

Ustanovi se podporni fond za razne korporacije in društva pri gremiju trgovcev. Iz tega fonda dobe podpore društva in posamezniki. Prošnje za podpore je vlagati pri odboru gremija. Primerni znesek za podporni fond se iztirja skupno z doklado.

Socijalni zavodi.

Sprejeta je bila nadalje resolucija, ki zahteva decentralizacijo bolniškega in ne-zgodnega zavarovanja, večjo samostojnost okrožnih uradov, točno poslovanje in znižanje upravnih stroškov na minimum. Posebno pri pokojniškem zavodu je preurediti poslovanje in znižati število višjega uradništva.

Carinsko poslovanje.

Gremij trgovcev se odločno izreka proti nameravani premestitvi glavne carinarnice v skladišče Balkan. Carinsko poslovanje bi s tem zelo trpelo in bi bili trgovci zelo oškodovani.

Volitve v trgovsko zbornico.

Trgovec Zebal je apeliral na gremijski odbor, da pred kompetentnimi faktori zahteva, da se čimprej izvedejo volitve v trgovsko in obrtniško zbornico v Ljubljani. Zadanje volitve v trgovsko in obrtniško zbornico so se vršile pred 14. leti.

Jutri
prične izhajati
Tarzan

Avtor premiere.

Zadnjič sem srečal svojega sošolca Toneta. Bila sva nekoč skupaj v gimnaziji in pozneje na univerzi, ker je nama bila usoda tako neprijetna, da sva napravila vse izpite in sva danes v inteligentnih polidictih. Tisti, ki so imeli dober nos, so popadali že v četrtri ali peti šoli in so danes trgovci in bančni ravnatelji, nama pa to ni bilo dano. Z eno besedo, inteligentna poklica sva, zavedava se tega in nam ljubi Bog nama ne more pomagati. Poleg tega pa se ukvarja Tone še z literaturo in je tedaj res pomilovanja vreden.

»Kaj hočeš, mi pravi Tone, »časí so slabi in jaz sem napisal dramo.«
Meni je zastala sapa in nisem našel prave besede. Nič ne rečem, če se človek zmoži in napiše kako lirsko pesnisko, saj smo vsi grešni ljudje, ampak dram pa res ni treba pisati.

In nato mi je vse natančno razlagal: »Dramo sem napisal, že pred enim letom je bila gotova in sem jo pustil, da se je malo pomediata medtem. Zadnjič mi pa ni dalo miru, ponoči sem slabo spal in zjutraj sem jo neseš k prijatelju. Ti si urednik in tudi sam pisatelj. Ko jo je prečital, mi je navdušeno čestital: »Ti si dramatik kot še noben Slovenec pred teboj. Napaka vseh naših dosedanjih dramatikov je to, da so preveč lirčni, ti si pa zares dramatik v slogu in dejanju. Prvo dejanje je še nekam nedolgo, v drugem se razmahneš, v tretjem pa se dvigneš na višino kot še noben do-

sedanjih naših dramatikov. Drama mora takoj na oder, jaz in ravnatelj sva prijatelja in za kritike se že pobrigam jaz sam.« Od tega trenutka je zbežal od mene srčni mir in vsak večer sem šel na cviček. Prviki bratci, ki so bili doslej z menoj tako prijazni, so gledali kar naenkrat name kot na grjevo ovco, še natakarcila me je pri računu nekam pisano pogledala in takrat sem se jasno zavedal, kaj se pravi, biti slovenski dramatik. Jed mi ni več dišala in v svojo nesrečo sem se še spomnil, da sta Prešeren in Kette umrli ravno tedaj, ko sta hotela presedlati iz lirike na dramatik. Moj Bog, prizanesi mi!

Hitro sem o ubral k zavarovalnici in plačal zaostali obrok, preklinjal humanistično izobrazbo in se vpisal v društvo prijateljev lovskih psov. Morda se me še sam Bog usmili.

Strijatelj dni nato so me poklicali v pisarno gledališkega ravnatelja. Gospod ravnatelj me je dobrohotno in prijazno sprejel, mi ponudil stol in cigareto in sploh se mu je videlo, da ima smisla za literaturo. »Častitam, gospod avtor! Drama je meni osebno zelo simpatična, toda pomisliti morate, s kakimi težkočami se ima boriti naše mlado gledališče. Snov je zelo originalna in lepa, toda mi se moramo predvsem ozirati tuda na publiko. Mi stojimo na stališču, da mora naše gledališče predvsem gojiti domačo dramo, toda vašega dela zaenkrat ne moremo vprijeti. Pomislite, da ima originalno dramo tudi kritik od nam nasprotnega lista, ki vedno trga igralce in blaž upravo. Dramo ima gospod profesor, ki je tri leta abonent in sicer lože in to za

dva abonmaja. Ali veste, kaj se to pravi? Dramo ima tudi gospod svetnik od vlade, ki dela z našim mladim gledališčem kakor maceha s siroto Jerico. Tega najbrž ne veste, kaj se to pravi. Z eno besedo, drama je lepa, le tako krepko naprej, da imamo od vas še mnogo pričakovati, o tem ni dvoma, častitam vam, gospod avtor, toda zaenkrat je žali bog izključeno. Pa drugi pot, gospod avtor.«

Še mi je šumel po ušesih ta blaženi »gospod avtor« in že sem bil zunaj. Videle se mi je pred očmi, mislil sem, da stojim pred sodnikom, ki me je pravkar obsodil na jasmrtno ječo, mislil sem, da sem snubeč, ki so mi pokazali vrata; toda nel! Samo avtor sem, si mislim in grem dalje. Na cviček, seveda.

Posedal sem po gostilnah, preklinjal ves svet inn i še minulo mesec dni, ko me sreča moj prijatelj urednik. Smejal se mi je že od daleč. Tako, še smeje se mi, najraje bi mu skočil v obraz. Jaz mu jih že povem!

Pa mi pomoli desnico in začne hitro: »Častitam, častitam! Delo je že naštudirano, premiera je prihodnji točen. Jaz bom že skrbel za reklamo in glejmo vsi skupaj, da bomo gledališče napolnili. Po prvem in po tretjem dejanju pojdes pred zastor, po prvem dobiš tudi venec. Že zbiramo zanj, lovor je sedaj zopet ceneji, ker ga dobivamo iz Dalmacije, z eno besedo, postali si osebnost.«

Kri mi je šinila v glavo in toliko leze se je nakopilo v meni, da nisem mogel izpregovoriti. Avtor, dramatik, lovor in še osebnost po vrhu. Le kaj me je zmotilo, da

sem šel pisat dramo? O, da bi se že izza mlada bavil raje z lovskimi psi, morda bi bil danes že dvorni pasji dobavitelj.

Tako se mpa avtor in Bog ve, kako bo premiera potekla.... Moj Bog, zakaj me tepeš?!

»Na premieri si bil sam in veš, kako je bilo...« Med tem pogovorom sva že sedela pri cvičku in tu mi je pokazal moj prijatelj Tone izreke kritik iz štirih časopisov. Evo jih:

»Simona premiera je bila zelo zanimiva. Igralci so se potrudili, le hiša v tretjem dejanju bi bila lahko malo bolj na desno. Režija je bila skrbna, le sončni vzhod pri našem odru še ne funkcijonira. Snov je zelo lepa in avtor je bil pozvan pred zastor.«

»Naša dramatika se je obogatila z novim originalnim delom in je bil navzoči avtor živahno pozdravljen na odru. Vsi igralci so bili na mestu, le zakaj ima kmetski hlapec v drugem dejanju čisto nove škornje, nam je uganka. Galerija je bila zelo glasna in sploh vsa režija nekam površna.«

»K simončni premieri. Uprava naj ne poizkuša s takimi eksperimenti kot je bila ta premiera. Vsa čast domačim avtorjem, toda delo je premlado. Bolje je nič drugega, ko imamo vendar v bratski slovenski literaturi mnogo boljšega. Uprava naj nam oprosti, toda mi pišemo iz ljubezni do naše mlade drame.«

»K simončni premieri, ki pomeni velik korak v razvoju slovenske dramatike za danes častitamo avtorju, vsem sodelujočim in ne v zadnji vrsti upravi. Le tako naprej! Dalje prihodnjič.«

Prosveta.

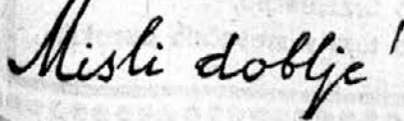
Operna premiera. V četrtek dne 1. majnika vrši se premiera opere slavnega ruskega komponista Rimski-Korzakova: »Carjeva nevesta«. Opera je krasno muzikalno delo z izredno lepimi arizmi, dvo-spevi in trospevi ter posebno močnimi zborovskimi partom. Delo je z vso vestnostjo in natančnostjo našindral kapelnik Matjačič, zrežiral pa g. Sevastjanov. Posamezne partije so v rokah naših najboljših pevcev. Opera je tudi na novo opremljena ter je nove kostume izdelala gledališka krojačnica, dekoracije pa slikarna. Predstava se vrši ob pol 8. uri kot izven.

»Evgenij Onegin« v naši operi. Po daljšem presledku vprižori se danes v sredo zvečer zopet opera »Evgenij Onegin«, v kateri nastopi zadnjičkrat kakor gost tenorist Tomič in sicer v vlogi Lenskega. Poleg gosta nastopijo še gđc. Zikova — Tatjana, knez Gremim — Betetto, Onegin — dr. Rigo, Larina — Simolenskaja, Olga — Stij-goleva, Filipjevna — Ropasova ter gđ. Su-belj, Mohorčič in Perko. Opera se vrši za red C. V dramu pa se vprižori zvečer »Ana Karenina« in sicer kot delavska predstava v proslavo delavskega praznika.

Pri današnji predstavi opere »Onegin«, v kateri poje naš beogrski gost g. To-mić vlogo Lenskega, izvalja vlogo kneza Gremima gospod Hugon Zathney, ne pa g. Betetto, kakor je bilo včeraj pomotoma javljeno. Gospod Betetto poje dan pozneje pri premieri »Carjeve neveste« vlogo Vanila Stepanoviča Sobakina

Ljubljana, 29. aprila.

Za naše malčke. V soboto popoldne o 4. uri se vrši v opernem gledališču baletna predstava za mladino, Spored te popoldanske predstave obsega zabavno 14-letnikov pantomimo »Možiček in pa razne plesce, ki so pri dosežanju plesnih večerih v operi dosegli največji uspeh. Ta mladinska predstava, ki je zadnja v tej sezoni, vrši se o izrednih cenah in starše opozarjamo na to izredno priliko, s katero lahko privoščijo svojim mladim mnogo veselja.

— **Policijske prijave.** V zadnjih 24. urah so prispele na policijo naslednje ovadbe: goljufija, 8 prestopkov cestnega policijskega reda, 2 prekrščenja policijske ure, ogroženje telesne varnosti, 1 prestop obrtnega reda, 1 nedostojno vedenje.

— **Umetniška šola.** »Klub svobodnih vpodabljajočih umetnikov« v Mariboru otvoril te dni popoldansko umetniško šolo, ki se vrši trikrat na teden v risalnici državnih arhivov.

Dvojni samomor. Kakor smo že poročali je škofila pred nekaj časa nekako iz Ptujске gore z dravskega mesta v Dravo radi nesrečne ljubezni. Sedaj se poroča iz Zagreba, da se je na Velikonočni ponjedelik artiljerijski narednik Jože Osenjak i Ptuj sa puško ustrelil v prsa in je bil n mestu mrtve. Imenovan je bil baje zaročen s ponesrečeno S. Ko je I. Osenjak zvedel da se je njegova zaročenka utopila, se je proti drugini izrazil, da ji bo sledil.

Slovenska Bistrica. V Očelju pri Slo-
Bistrici je umrl dne 21. t. m. posestnik M-
hael Mostalu, vulgo Stambacher. Pokojnik
je bil vnet član požarne brambе v Smartne

Naša država in Češkoslovaška.

Slavska banka d. d. Zagreb.

Kot zaupniki Banque des Pays de l'Europe Centrale so bili izvoljeni v uprav. svet gg. Markus Rotter, podpredsednik in Administrateur délégué Banque des Pays de l'Europe Centrale, Emil Freund, ravnatelj iste banke s sedežem na Dunaju, Henry Reuter in Henry Laporte, ravnatelja iste bank

Nočna lekarniška služba v Ljubljani:
Tekoči teden: lekarna Sušnik na Mar
tinskem trgu in Kuralt na Gosposvatski cesti

ka d. d. Zagreb.

Opcija na nove delnice, ki so deležne čistega dobička izza dne 1. januarja 1924 se more izvrševati v dobi med 5. in 15. majem t. l. Za uspeh te emisije je z udeležbo Banque des Pays de l'Europe Centrale ustvarjen poseben garancijski sindikat.

carsko blago, valutna razlika nobene vrste ge več, ker je švicarsko blago danes razmeroma najcenejše. Interesenti morejo dobiti legitimacijo za brezplačen poset baskijskega veleposla na švicarskem konzulatu v Zagrebu. Te legitimacije s'uzijo tudi za znižano vožnjo na švicarskih železnica. Stanovanjski urad preskrbi posetnikom veleposla dobra in cena stanovanja. Vse podrobne informacije daje švicarski konzulat v Zagrebu, ki priredi tudi meseca majski skupni izlet v Švico. Ob tej priložnosti bodo izletniki tudi posestili oselske veleposle.

— Majska veselica pri Čadu pod Rožnikom. Jutri, 1. maja priredi narodno-socialistična stranka majsko proslavo na vrtu pri Čadu pod Rožnikom. Sodeluje godba ZJZ. Začetek ob 3. uri popoldne. Vstopnine ni.

Iz seje mestnega odbora NRS v Ljubljani. V torek 29. t. m. zvečer se je vršila v prostorih mestnega odbora seja, kateri so se udeležili tudi člani načelstva bivših Narodne napredne stranke. S tem se je tudi formalno izvršila fuzija SNS z Narodno radikalno stranko. Govorila sta dr. Niko Zupančič, ki je v toplih in iskrenih besedah pozdravil nove slovenske radikale, in dr. Vladimir Ravnihar, ki je naglasil, da prihaja NRS v radikalne vrste brez vsakih interesov in brez sebičnosti ter da prinaša s seboj v radikalno stranko poštenost in iskrenost, ki sta bili poleg narodnosti in naprednosti vedno lasti SNS. Povdarjal je zgodovinsko važnost te seje. NRS zaključuje s to fuzijo v glavnem organizacijo in prehaja v fazo dela in borbe.

Kar Vi hočete

to je Elzafluid. To pravo domaće sredstvo, koje
teroz prežene Vaše bolesti. Poizkusna pošiljka
Din 28.—. Lekarnar Eug. Feller, Stubica, Don
Elizete 357, Hrvatska.

Ledene gore in boj proti njim.

Petnajsti april nas spominja zopet na strašno nesrečo, ki je leta 1912, razburila ves svet. Takrat je zadelo angleška ladja — velika »Titanic« na svoji prvi vožnji iz Anglije v Ameriko ob ledeni gori in se potopila s 1400. ljudmi. Najmodernejša morskala palača, ki jo je ustvarilo na tisoče pridnih rok v večletnem delu, je v par urah, težko ranjena, spremljana od smrtnega krika stotin potnikov, ki so se bili brezskrbno zaupali njenemu krogu, izginila v atlantskih valovih, južno od Novega Fundlanda in od New Yorka, na mestu, kjer je ocean globok kakih 3500 m.

Kako nastane led v morju, kaj so ledene gore in kako je mogoče, da se pojavljajo v višini New Yorka, ki ima vendar isto širinsko lego kakor Rim ali Barcelona? O teh vprašanih hočemo v naslednjem na podlagi raziskovanj Kümmla, Haacka, Sturata Martina in drugih razpravljati in se poučiti tudi o sredstvih, ki jih uporablja človek v boju proti temu strahu morij.

Kakor znano, zmrzne morská voda pri nižji temperaturi kakor sladka in sicer pri tem nižji, čim bolj slana je. Tako zmrzne površina Vzhodnega morja, ki vsebuje 7 do 20‰ soli, že pri —1°, voda atlantskega oceana z 36 do 37‰ soli pa šele pri —2,5°C. Če je voda popolnoma mirna, zmrzne celo šele pri 3 do 6° pod ničlo. Ker je temperatura tečajnih pokrajin zelo nizka, je samo ob sebi umerno, da se tvorijo tam nepregledne množine ledu. Poledenitev se vrši tako, da se tvori najprej tanke ledene igle, ki se združijo v polagoma v ledeno skorjo, ki je tako prožna, da valuje še pri debelosti enega cm kakor morskí valovi sami, ne da bi se pri tem raztrgala. To gibčnost in plasticiteto ohrani led tudi pri večji debelosti. Tako poroča n. pr. Weybrecht, ki je bil eden najboljših poznavalcev arktičnega ledu, da je kakor testo mehko ledeno maso predri s palico in da so je poznali sledovi korakov na ledu kakor v vlažni loncevi. Pri zmrznevanju morske vode se izloča njena sol, tako da postanejo spodnje vodne plasti še bolj slane in da zmrznejo toliko težje; zato je jasno, da tvorba ledenih mas tudi ob tečajih ne raste in infinitum, celo ker je ledena plast slab prevodnik toplote in varuje spodnje vodne plasti pred mrazom. Zato dosega ledena skorja v Severnem ledenem morju kvečjemu 2 do 2 in pol metra debelosti, v Antarktiki pa (po Drygalskemu) največ 1½ m. A led večina mora ne ostane tam kjer je nastal. Morski valovi ga lomijo, nakopičijo posamezne plošče in debele sklade, v kojih ne-

ravno površino se zaganja veter s tem večjo silo. V notranjih delih polarnih morij se tako nakopiči morskí led vsled viharjev in valovja v mogoče, nepredirne ledene grmade, ki se v mnogih slučajih drže obale, imenujemo jih **skladnati led** (Packs); vsa poročila polarnih ekspedicij so polna popisov njegove nevarnosti in nepreračunljivosti. Vendar sledi skladnati led še kolikor-toliko morskim strujam in kjer te zapustijo območje Ledenege morja, kakor n. pr. Labradorica in Vzhodno-grönlandska struja, nosijo posamezne ledene otoke v toplejše širine, kjer jih gorska voda kmalu raztopi. Te plavajoče ledene otoke, ki so se odtrgali od mas skladnatega ledu, imenujemo **potujoči led** (Treibeis); marsikateri ribiči in raziskovalci, ki jim je na severu skladnati led ugrabil ladjó in jo razbil s silnim pritiskom svojih mas, so na večjih ledenih grudah, ki plujejo proti južnemu koncu Grönlanda ali Novemu Fundlandu, našli vsaj golo življenje (tako leta 1869/70 moštvo »Hanse« leta 1872/73 moštvo ladje »Polaris«).

Skladnati in potujoči led sta tvorbi morja samega. Ledene gore pa nastanejo iz ledenikov ob obalah in na otokih polarnega kopna. Skoraj vsako dolino na Grönlandu, na Spitzbergu itd. napolnjuje ledenik, ki sili trajno, sicer polagoma, a sigurno proti morju. Ko pride v morskó vodo, se odlomi kmalu njegova glava med silnim gromom pokajočih ledenih mas vsled valovanja morske vode in tako nastanejo v vsakem fjordu ledene gore, ena za drugo, ne samo med gorkejšim poletjem, tudi pozimi. Ledniška voda, ki priteče izpod vsakega ledenika, struji seveda iz vseh fjordov vun v morje in z njo potuje tudi ledena gora iz fjorda, potem, pa ko zaide v močnejše struje, proti toplejšim širinam. Manjšega obsega, kakor zgoraj omenjene ledene plasti morskíh tvorb, so ledene gore zato mnogo višje, širle pa le za 1/5—1/3 svoje mase nad vodo, tako, da segajo v veliko globlino. Tej masivnosti imajo tudi za hvaliti svojo daljšo življensko dobo: ne le par mesecev, celo po več let potujejo iz mrzlih v toplejše morske pasove. To se godi seveda le z ledenimi gorami mrzlih morskíh struj. Kajti led, ki zalde n. pr. v Atlantiku v Zalivski tok, izgine kaj kmalu v njegovi mlačni vodi, toplem zraku in deževju. Zelo redko se dogaja, da prekoračijo ledene gore 40° severne širine. Pri Novem Fundlandu, kjer se je ponesrečil »Titanic«, se pojavijo v normalnih letih ne pred februarjem, največ jih je v maju in juniju vzhodno od tega otoka, izginejo pa v avgustu. V na ledu posebno bogatih letih se pojavijo v velikem številu; včasih pridejo preje, včasih pozneje kot običajno. Posebno v slednjih dveh slučajih so pravi strah mornarjev, ker pokrivajo ravno to mesto, nedaleč od New Yorka, zelo čisto goste megle, ki nastajajo vsled mešanja mrzlih tečajnih morskíh struj z gorskimi vodami Zalivskega toka.

Med tem ko imajo severno-tečajne ledene gore zelo nepravilne oblike in so zanižni številni vršiči, galerije, odrastki itd., ki dajo ledenim masam vsled krane modre ali zelene barve čarobno slikovitost, so ledene gore antarktičnih širin kockaste oblike, v mnogih slučajih plošče z 10—20 km premera in obnem prav enakomerne višine 30—80 m nad vodo. To obliko razlagajo iz dejstva, da se odlomijo

južno-tečajni ledeni velikani vsi od velike emotne ledene mase, ki pokriva cel šest kontinent, Antarktiko, s svojim nepreglednim mrzlim pokrovom.

Človek, ki hoče biti neomejeni gospodar vse zemlje in vseh morij, je bil proti ledenim goram doigo časa skoraj brez moči, posebno v temnih viharjih nočeh in v nepredirni megli severnih in južnih širin. Nešteto ladij se je razbilo ob ledenih stenah, ki so se nepričakovano pojavile pred nič hudega slutečimi iz temne noči ali iz goste megle, in neštete so človeške žrtve, ki jih je tekom stoletij zahtevala ta mrzla smrt. Dejstvo, da križa ravno največja pot ledenih gor najvažnejšo morskó prometno cesto sveta, je posebno usodno. V zadnjem času so žalostne izkušnje 1890. in 1903. leta v severnem Atlantiku združile vse velike prekomorske paroplovne družbe v sklep, da bodo uravnale pot svojih ladij čez Atlantik v času med sredjo januarja in sredjo julija tako, da ostane po ladje ogroženo območje na severni strani ladine poti. Morske karte nam kažejo sicer skrajno črto, do katere se je pojavljalo ledene grude, vendar pa ta črta nikakor ni stalna in posamezne ledene gore prihajajo v izjemnih slučajih še veliko bolj daleč proti jugu. In ravno v zadnjem stadiju svoje raztopitve so parnikom najbolj nevarne, ker so tedaj popolnoma neznatne in sličejo plavajočim nevidnim klečem. Dokler so ledene gore res gore, štrleče visoko nad vodo in segajoče v 5—7krat tolikšno globlino, do enega km dolge in ravno toliko široke, vsled svoje svetle barve kmalu vidne, vidne tudi vsled močnega bučanja morskíh valov ob bokih, se jim vsaka ladja brez posebne težave lahko izogne. Ko so pa v zadnjem stadiju raztopitve in imajo komaj velikost kakke majhne hiše, ki se dviga le malo nad vodo ali plava, pokrita s kamenjem tečajnega kopna, sploh že pod površino in to še v širinah, kjer jih nikdo ne bi pričakoval, so najbolj nevarne.

Tudi »Titanic« je zadel ob veliko in visoko ledeno goro (kakor so jo takrat risali fantasti nekaterih ilustriranih listov), raztrgala si je svoj bok 12—14 m pod vodo ob plavajoči kleči in nikdo ne ve, če je bil to led ali skala, počivajoča na ledu. Na ladji sunka skoraj niso opazili; v preiskavi, ki je sledila nesreči, je velika večina rešenih potnikov izjavila, da ledene gore sploh niso videli, nekateri častniki pa so trdili, da so opazili, seveda prepozno, le neko temno maso, ki pa je segala komaj do krova. Verjetno je torej, da je bil to »umazane«, s kamenjem pokrit led, ki se ravno s tem kamenjem ranil ladjó — velikomodu do smrti. Masa te ledene »gore« je bila morda čisto majhna ker že prav neznatna ledena gruča, ki bi bila recimo po 10 m dolga, široka in visoka torej 100 ton (1 milijon kg) težka, lahko vrtne železni oklep celo tako velike ladje, kakor je bil »Titanic«, brez vsake težave, posebno, če pomislimo, da je kapitan Smith juril v noč z vso brzino, ki jo je imel na razpolago, ker je hotel doseči za svojo družbo (»White Star Line«) rekord najhitrejšje ladje na svetu. Saj zadostuje že, da odtrže ledena gora par žebelj iz železnih plošč, ki veže poedine plošče v celoto, kakor razparamo mi recimo šiv kake obleke kaj hitro, če smo ga prerežali na enem, dveh mestih. Saj pravijo strokovnjaki, da je železna »koža« velikih ladij razmeroma tanka in od manjše odpornosti kot jakega lupina! Lajski si predstavljajo »Titanicovo« nesrečo pač tako, da je parnik zavožil s svojim prednjim koncem v ledeno goro;

vendar se pa to ne zgodi skoraj nikdar, in to ladij tudi ne bi prizadejalo take škode, ker je v tej smeri vsaka ladja najbolj trdna, medtem ko zadostuje ob boku že neznatno drgnjenje, da vpogne in zvije železne plošče in raztrga njih zvezo. Na ta način je pač tudi »Titanic« našel nedaleč od svojega cilja svoj strašni konec.

Usodna noč od 14. na 15. aprila 1912 je pokazala iznova, kako pametne so bile konvencije parobrodskih družb iz let 1890 in 1903. Porazni vtis, ki ga je napravilo poročilo o katastrofi v vsem svetu, je bil povod, da so se že 19. aprila, torej 4 dni po nesreči, paroplovne družbe odločile za še južnejšo brodno pot in da so tudi to novo črto v maju istega leta na podlagi poročil, da se pojavljajo tudi na njej ledene gore, še enkrat preložili, tako da križa sedaj 45. meridian (vzhodno črto pogostega nastopa ledenih gor) pod 38. stopinjo severne širine, torej za nad dve širinski stopnji južno od mesta, kjer se je ponesrečil »Titanic«. A s tem se niso zadovoljili. Konferenca cele vrste prizadetih držav je sklenila, da bodo izpošilale v zadnjih zimskih in v prvih pomladnih mesecih v Severni Atlantik izvidnice, ki naj opazujejo gibanje ledenih gor. V teku let so si nabrale te patrolne ladje v boju proti tečajnim velikomodu celo vrsto zelo zanimivih izkušenj. Med drugim so dognale, da staro izročilo mornarjev, da izživajo ledene gore vedno odmev, ne odgovarja popolnoma resnici. Neka izvidnica je srečala 11 velikih ledenih gor, a kljub ponovnemu živžgu ladijskih siren iz ledenih gromad ni bilo odmeva. Izsledili so, da imajo odmev le ledene gore z gladko navpično steno in če tedaj odmev lahko zelo vara. Drugo misljenje, ki so ga patrolne ladje ovrgle, je bila trditev, da zaveje z vsake ledene gore silen mraz. Ta mrzli piš so izvidnice zaznale le, če so se približale ledenemu otoku za manj kot 200 m in tudi e pri močnem vetru. Ravno tako tudi ni res, da bi pice oznanjale bližino ledene gore in da se pojavljajo nad njo neke vrste svetlikanje. Njena prisotnost se da dognati le z najvestnejšim opazovanjem z ladij samih. Na vse mogoče načine so skušali priti ledenim goram do živčega. Z izstreljevanjem torpedov se proti njim ne opravi ničesar. Obstreljevanje s teškimi granatami ima za posledico kvečjemu, da se granate prevrnejo in štrlijo proti nebu s spodnjo platjo. Pri ledenih gorah, ki so vsled procesa tavanja že precej omehčane, pa granate celo obtičijo v masi brez vsake koristi (na podobne slučaje se gotovo spomni še marsikateri bojevnik s tirolske fronte, kjer so rovi v ledenikih nudili najvarnejše zavetje pred sovražnimi kroglicami in kjer so vojaki polnili vreče v strelskih jarkih ne s peskom temveč s snegom in ledom: in res so potem izvrstno služile).

Možje, ki vodijo »ledenogorske« patrolne, če jih smemo tako imenovati, so vsi izkušeni mornarji, ki imajo temeljito in dolgo izobrazbo za seboj. Stavili so si za življenjsko nalogo ne samo ugotovitev in javljanje prisotnosti ledenih gor in opazovanje njih kretanj, temveč tudi reševanje ponesrečenec, ki se po brodomskih neredkih izročjih tako ledeni grudi, da jih, če jim je sreča mila, nese s strujo v bližino obale oziroma ladij. Skoraj ni meseca, v katerem ne bi ti pridni, v valovih in viharjih utrjeni mornarji otieli sigurne smrti po več nesrečeh, ki so neredko na že skoraj skopnelih, majhnih ledenih otočjih, lačni in napol zmrznejenih izgubili že vsako nado na rešitev. Vsak kapitan ve, kako velika je

nevarnost, ki preti njegovi ladiji od ledenih mas, posebno spomladi. Zato so mornarji in potniki junakom na atlantskih izvidnicah, ki stoje celo svoje življenje za varnost in v dobrobit svojih soljudi in trdem, naporu nem boju z ledenimi gorami, tem bolj hvaležni; in brez dvoma je delovanje teh vrlih mož vsemu svetu prelep vzgled k znanemu latinskemu reku, ki pravi, da je človek svojemu sočloveku v nesreči, če le hoče, lahko bog: homo homini deus.

▲ Dne 1. maja prireditve dobrovoljcev!

: Napoleon — grškega rodu? Dosedaj je veljalo za dokazano, da so bili Napoleonci predniki italijanski plemiči in njegovi življenjepisoci so našli med njegovimi florentinskimi in toskanskimi dedci celo enega svetnika. Sedaj pa prinaša zadnja številka »Revue des Etudes Napoléoniennes« razpravo, ki razpršuje vse te rodoslovne povesi, katerih Napoleon sam ni verjel. Avtor članka sodi, da predniki velikega osvoboditelja niso bili ni Italijani, niti Francozi, temveč grški morskí razbojnik. L. 1678 se je na toskanskem dvoru nasečil mladi Oris Kalimeros-Buonapart. Druga beseda je samo prevod grškega imena. Istočasno so se pojavili tudi na Korsiki Oris istega imena. Cesarjev oče je baje dobro vedel za svoj grški izvor, vendar ga je skrival pred svojim sinom. — V članku navaja pisec tudi spomine neke Aspasije Kalimeri, roj. 1770 in umrle 1863. V njih pripoveduje avtor, da se je njen ded Ažizelas Kalimeri pečal s piratstvom v messinskem zalivu in da je često govoril, da pojdeti, čim doraste, na Korsiko, kjer imajo posestvo in kjer se naselijo kot se je dedov sorodnik Karol Buonapart. Ta je študiral v Nici in Rimu pravo na stroške pirata A. Kalimeri. Napoleon se je rodil 15. avg. 1769. Ta je bila njegova mati Leticija v cerkev; za-čutivši, da se ji bliža porod, je odhitela domov in čez nekaj ur porodila bodočega cesarja Francozov na preprogi, ki ji jo je daroval na dan poroke A. Kalimeri. Pri progo je stkal nek grški menih.

Lastnik:

Konzorci »Narodnega Dnevnika«

Glavni in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Vedno zadnje novosti

SAMO

Šelenburgova ulica 3
Gričar & Mejač.

Irboveljski premog in drva
dobavlja

Družba Ilirija,
Ljubljana,

Kralja Petra trg 8. Telefon 220.
Placilo tudi na obroke.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davčino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglaših!

„Posest“

Realiteta Pisarna, d. z. o. o., Ljubljana, Sv. Petra cesta 24 prodaja:

Vile enodružinske novozdane 4 sobe in pritlikline, 1200 m² vrta pri Kolesiji, Din 225.000.

Stanovanjske hiše v predmestju, 2. stan. po Din 82.500 — 85.000 — 90.000 95.000 — 100. — 125.000 itd.

Enonadstropno hišo, vrti prosto stanovanje, središče Ljubljane, Din 125.000

Dvonadstropno hišo v cent. Ljubljani, prenovljeno, v najboljšem stanju, prosto stanovanje, Din 150.000.

Trgovske hiše ne, v večjem trgu Stajarske, lepi trgovski in stanovanjski prostori, ležeče tik cerkve na glavnem trgu z vrtom, gospodarskim poslopijem in inventarjem, Din 850.000.—

Bostilne in trgovine z 4 orali posestva v Ljubljanski okolici, Din 175.000.—

Dvonadstropne hiše, dva trgovska lokala, štiri velika stanovanja, eno tako prosto, najprometnejša cesta v središču Ljubljane, Din 450.000.

Trgovina z gostilino in mešarjio, trafikó in milnico na pet parov kamnov z posestvom v brezkonkurenčnem kraju Stajarske Din 450.000.

Več vil na Bledu po dinarjev 150.000, — 200.000, 250.000 itd.

Raznovrstna gostilniška posestva v Ljubljani, okolici in na deželi, trgovske hiše, stanovanjske hiše, manjša in večja kmečka posestva, več gručinskih posestev, milni, žage, razna industrijska podjetja, vodne sile, stavbene parcele itd.

Petit Larousse

ilustrirano, vezan v platno, izdaja 1924 za nizko ceno napreda v Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg 8.

Nudim večje posojilo

proti dobavi stanovanja in intabulaciji, v kakem mestu ali velikem trgu Slovenije. Rabim 3 sobe, 1 žimnato, poleg vseh pritliklin. Zaželeni vir nasadim in oskrbujejam rad sam. Miroljubna stranka. Nakup hiše takoj ali pozneje možen. Pisma nasloviti: P. G. Višnjani, p. Višnjagora.

Nova harmonika

boljša, trdke Ljubas, širivrstna z lepim prijaznim glasom se prod. Naslov: Stefan, Rožna dolina št. 34 pri Ljubljani.

Anton Šorn

krojaški mojster, Kranj. Izdeluje po naročilu čepice vseh vrst, športne, gasilske, sokolske, orlovske in orožniške najceneje, ter se priporoča za cenj. naročila. — Pri večjem odjemu konkurenčne cene.

Karol Starin

splošno ključavničarstvo Za gradom 9 v Ljubljani izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela točno in po solidni ceni.

Moško kolo

znamke »Adler« skoraj novo, se ugodno prod. Na ogled in ceno pri Matiji Knapič, posestnik, Stražišče 52, pri Kranju.

Krompir

semenški, večji množine so kupi. po najvišji dnevni ceni. Ponudbe pod »Krompir« na up. l.

Brivskega pomočnika

sprejem za stalno, Koštomaj, brivec, Celje.

Sodovičarski stroj

z vso opremo, en harmoniji, ter en auto-voz se ugodno prod. Na ogled in cena pri gosp. MILKA ROGELJ, sodovičarstvo Radeče pri Zid. mostu.

Prekajevalci, pozor!

Prodajam dva popolnoma nova prekaj. stroja znamke »Wolf« in »Blitz« na električni pogon, zraven še nerabljen nov motor. Josip Križnar, mesar in prekajevalce, Stražišče pri Kranju.

Auto

»Praga« 12/16 H. P. štirisedezem ravno generalno popravljen in presnažen se prod. ali zamenja z najnovejšo Typo »Indiana« z originalnim priklopnim vozom. Ogleda se pri trdkri Drago Gams, Celje, Gaborje 91.

Kozelj Franc

krojaški mojster, Primsko 48, p. Kranj izgotavlja po meri in naročilu Moške in ženske obleke po nizki ceni ter se priporoča za cenj. naročila. — Tudi se sprejme vajenca.

Moško kolo

v dobrem stanju se kupi. Ponudbe pod »Dobro ohranjen« na upravo lista.

Pozor!

Naznanja se, da se bo od 19. t. m. dalje zopet prodajalo na občinski mesalci v Udmatu pri šoli prama goveje meso po Din 22-50 kg. Postrežba dobra! Se tople priporoča Jakob Otin.

Nova

kleparska delavnica

v Hrastniku ob S. se priporoča za vsa k tej obrti spadajoča dela po najnižji ceni. Karol Teržan, kleparski mojster.

Mladenit

posestnik lepe hiše na Gorenjskem želi znanja z gospodnično izdelež, ki bi posedovala 100.000 Din premoženja. Zentev šimprej! — Ponudbe pod »Srečno življenje« na upravo lista.

Mali oglasi

imajo uspeh.

Gradbeno podjetje

Arhitekti

V. Krainer & Ko.,

Jesenice

Stavbna vodstva:

LJUBLJANA, DOMZALE

ZAGREB.

zvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune načrte, cenitve, posebni oddelek za arhitekturo.

Izjava.

Podpisani Vekoslav Jesenšek, posestnik na Dovjem št. 102, sem pri policijskem ravateljstvu v Ljubljani dne 24. marca 1924 ovadil Brigito Prašnikar, služkinjo v Ljubljani, da je brez mojega dovoljenja odnesla mojo prtijago. To ovadbo sem napravil lahkomišelnó in se je izkazalo, da je Prašnikarjeva pri celí stvari popolnoma neprizadeta in glede tega dejanja nad njo ne pade niti najmanjša senca.

Radi tega obžalujem to svoje dejanje in se Prašnikarjevi zahvaljujem, da je odstopila od kazenskega postopanja.

Ljubljana, dne 28. aprila 1924.

Vekoslav Jesenšek.

„Vesna“

Ljubljana I. poštni predal št. 126.

Sprejema vsa naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvršujejo. Zahtevajte vzorce in cenik. Pri večjih naročilih popust.

Brata Pohlin i. dr.

tvornica vlasnic, kljukic, rinčic za čevlje, kovinastih gumbov i. t. d.

Ljubljana I. poštni predal št. 126.

Sprejema vsa naročila, ki se takoj in v vsaki množini izvršujejo. Zahtevajte vzorce in cenik. Pri večjih naročilih popust.

Rupujemo na veliko i na malo

i molimo za ponude kako za isporuko odmah tako i za stalnu liferaciju u proleću i na leto za krumpir, lukac, sve vrste povrća, jagode i sve druge živčine namirnice. Prodavaonica živilnih namirnica »EKONOMIJA« Beograd, Poankarova ul. zgrada »Opere«. Telegram: »Imeko«

Izšla je zanimiva narodnogospodarska knjiga:

Dr. Karol Engliš: DENAR

v slovenskem prevodu dr. Albina Ogrisa.

Siršim krogom inteligence kot orientacén spis o denarju koristen svetovalec. Knjiga je izšla v okvirju »Splošne knjižnice«, kot 14. zvezek in obsega 236 strani.

Cena: broš. Din 26.— vez. Din 32.—

Naročila sprejema: Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

Skladište in zastupstvo strojev za pisanje

„UNDERWOOD“ nadalje karbo - papir, vrpce za sve sistave. Mali ručni „UNDERWOOD“ u kovčegu, praktičan za putovanje

„Underwood“, Zagreb, Memička ul. 1

„ELIN“ družba za električno industrijo d. z. o. o.

Gradi električne centrale in naprave. — Velika zaloga motorjev in električnega materijala. — Cene izredno nizke. — Postrežba točna. —

Na željo poset inženirja brezplačno.

Ljubljana, Dunajska c. 1, telef. 88.

Maribor, Vetrinjska ul. 11, telef. 239.

Šolska mladina, pozor!

Skicirke in notni zvezki na najboljšem papirju prodaja najceneje samo Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

Ruski tisk

RUSSKAJA PECATJ

D. Z. O. Z.

ima na zalogi vse vrste

RUSKIH KNJIG

kakor beletristične, znanstvene, šolske in otročje, velika zaloga not, lastnih izdaj. — Posebna biblioteka je ruski čitajoči publiki za malo odškodnino na razpolago.